

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Σταύρος Χ. Σταύρου
Φιλολόγος - Λογοτέχνης

Ο ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (1955-1959)

Την 1η Απριλίου 1955 οι Ελληνοκύπριοι ξεσηκώθηκαν για να αποτινάξουν τον βρετανικό ζυγό, με στόχο την «Ένωση» με τη μητέρα-πατρίδα Ελλάδα.

Το αίτημα των Ελληνοκυπρίων για την αποτίναξη της βρετανικής κατοχής στη Μεγαλόνησο και την ένωση με την Ελλάδα ήρθε δυναμικά στο προσκήνιο το 1950, με το δημοψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου (το διοργάνωσε η Εκκλησία της Κύπρου και το 95,7% των ψηφισάντων τάχθηκε υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα) και την εκλογή του Μακαρίου Γ' ως Αρχιεπισκόπου Κύπρου στις 20 Οκτωβρίου. Ήταν η εποχή που η αποικιοκρατία έπνεε τα λοίσθια και η μία μετά την άλλη οι κατακτημένες χώρες επιζητούσαν δυναμικά την ανεξαρτησία τους.

Οι κυβερνήσεις των Αθηνών, με την προτροπή της ελληνοκυπριακής ηγεσίας και υπό την πίεση των οργανώσεων του Κυπριακού Αγώνα στην Αθήνα, κατέβαλλαν προσπάθειες για τη διεθνοποίηση του θέματος, με διαδοχικές προσφυγές στον ΟΗΕ. Στις 10 Νοεμβρίου 1954 ο απόστρατος συνταγματάρχης Γεώργιος «Διγενής» Γρίβας φθάνει στο νησί και συγκροτεί την Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών (Ε.Ο.Κ.Α.), η οποία την 1η Απριλίου 1955 εκδηλώνει δράση κατά των Βρετανών αποικιοκρατών, σηματοδοτώντας την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα των Κυπρίων.

Οι γενναίες πράξεις, η θυσία των ηρώων κατά το έπος αυτό φιλοξενούνται στο Μέγαρο της αρετής. Αυτή η αρετή υπήρξε ο προπομπός, όταν η πατρίδα το ζητούσε, το ζητεί και σήμερα, και είχε την ανάγκη του καθενός, όπως και σήμερα την έχει.

Παρά το αίμα που χύθηκε, με τους αγωνιστές που έδωσαν τη ζωή τους (Καραολής, Δημητρίου, Παλληκαρίδης, Αυξεντίου κ.ά.), και όσους υπέστησαν φρικτά βασανιστήρια, και τους άλλους μαχητές, ο στόχος της «Ένωσης» δεν επιτεύχθηκε. Με τις συμφωνίες του Λονδίνου και της Ζυρίχης (19 Φεβρουαρίου 1959), **δούρειος ίππος**, η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος την 1η Οκτωβρίου 1960. Και τί ακολούθησε;

Ανώφελο στη μοίρα σου να ρίχνεις την αρά. Κοινά τα λάθη κι η εξομολόγηση, άρα, περιττή. Και σήμερα είμαστ' εξόριστοι από τη γη και τη ζωή μας κι είναι μακρύς του πηγαιμού ο χρόνος. Το φονικό μαχαίρι του εχθρού μέλισε το κορμί στα δυο και κακοφόρμισε η πληγή. Λέφτερα πια δεν ταξιδεύουμε στα μέρη τα δικά μας.

Μονάχα όποιος αφουγκράζεται και ακολουθεί τα βήματα της τρανεμένης του ιστορίας είναι ελεύθερος. Οι πρόγονοι μας, οι νεκροί μας γίναν ιδέες, είναι η ανάσα μας, είναι επικεφαλής και μας γνέφουν να τους ακολουθήσουμε. «Μην πεθάνεις, για να μην πεθάνουμε», μας φωνάζουν. Κι εμείς πρέπει να μαχόμαστε, κι ας μην είναι σίγουρο ότι η αρετή μας θα αμειφθεί, όμως ο αγώνας και μόνο για ελευθερία, την κάνει φωτεινό μετέωρο να σελαγίζει στο στερέωμα.

Ο Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ μέσα στη μακρόχρονη φωτοβόλο πνευματική πορεία του, σε άμεση συνάφεια με τα εθνικά θέματα, έχει ισχυρό το αποτύπωμα του με την ποικίλη προσφορά του στην πολύπαθη Μεγαλόνησο Κύπρο, ως έμπρακτης συμπαράστασης του στους αδελφούς Κυπρίους. Λίγες μόνο αναφορές: Το 1900 ο Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ, αγωνιζόμενος και υπέρ των δικαίων του έθνους, συνήψε μνημόνιο συνεργασίας με

τον πατριωτικό σύνδεσμο των Κυπρίων, στον οποίο σε ειδική εορτή παρέδωσε τη σημαία του.

Στις 2 Νοεμβρίου του 1931 σε έκτακτη συνεδρίασή του εξέδωσε ψήφισμα υπέρ του αγωνιζόμενου κατά της βρετανικής αποικιοκρατίας Κυπριακού Ελληνισμού. Το ψήφισμα δημοσιεύθηκε σε όλες τις εφημερίδες, επιδόθηκε σε όλες τις πρεσβείες και απεστάλη σε όλες τις συγγενείς οργανώσεις του πολιτισμένου κόσμου.

Στις 11 Νοεμβρίου του 1931 ο Σίμος Μενάρδος, μέλος του Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ και της Ακαδημίας Αθηνών, επέδωσε την εθνική βίβλο της Κύπρου στον Πρόεδρο Π. Κουντουριώτη.

Στις 30 Νοεμβρίου του 1948 σε δεξίωση της κυπριακής εθνικής πρεσβείας εκφωνήθηκε από τον τότε Πρόεδρο, Ι. Καραβία, ένας φλογερός και πλήρης πατριωτικού παλμού λόγος προς τους αλύτρωτους συμπατριώτες μας της Κύπρου για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Στις 14 Δεκεμβρίου του 1949 νέο ψήφισμα εξεδόθη για την ένωση της Κύπρου με την ελεύθερη ελληνική πατρίδα και απεστάλη στη Μεγάλη Βρετανία.

Ο Φ.Σ. «Παρνασσός», η «Εθνολογική Ιστορική Εταιρεία» και ο «Πατριωτικός Όμιλος», οργάνωσαν στις 11 Ιουλίου **1952**, προς τιμή του **Εθνάρχη Μακαρίου** δεξίωση στην αίθουσα του «Παρνασσού». Ο Πρόεδρος εν μέσω ζητωκραυγών ευχήθηκε: «ὕπὲρ τῆς ταχείας ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος». Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ ευχαρίστησε για την εθνική δεξίωση και δήλωσε ότι: « οἱ Κύπριοι θὰ ἀγωνισθῶσιν μέχρις ἐπιτεύξεως τοῦ Πανελληνίου πόθου τῆς Ἐνώσεως μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος».

Τη 14^η Απριλίου **1964** ο Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου «Παρνασσός» Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γεράσιμος Ι. Κονιδάρης, μέλος της ΕΟΚΑ του 1955-59, ενώπιον πυκνού ακροατηρίου, γύρισε στα χρόνια εκείνα με ιστορικές αναμνήσεις από την προετοιμασία του αγώνα της Κύπρου για ελευθερία. Άλλα μέλη της ΕΟΚΑ, από την Εφορεία του «Παρνασσού» ήταν ο Σάββας Λοιζίδης, ιδρυτικό στέλεχος της οργάνωσης και ο Ακαδημαϊκός Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος Πρόεδρος του «Παρνασσού».

Την 4^η Νοεμβρίου **1970** ο «Παρνασσός» στην **150ή επέτειο της επανάστασης του 1821**, ανάμεσα στους ομιλητές ο Σ. Λοιζίδης μίλησε με θέμα: «Ἡ Ἐπανάστασις ἐν Κύπρῳ».

Τη 13^η Αυγούστου **1974**, μετά από εισήγηση του Προέδρου Ακαδημαϊκού Ιω. Θεοδωρακόπουλου, η Εφορεία του Φ.Σ.Π. αποφάσισε παμψηφεί να εισφέρει **δρχ. 50.000 υπέρ των θυμάτων της εγκληματικής εισβολής των Τούρκων στην Κύπρο** και της βάρβαρης θηριωδίας τους κατά του άμαχου ελληνοκυπριακού πληθυσμού. Συγχρόνως στιγμάτισε την ανοχή και υποβολή τέτοιων ανήκουστων για την εποχή μας πράξεων υπό φίλων καί συμμάχων χωρών, οι οποίες τόσα οφείλουν στην Ελλάδα και το ελληνικό πνεύμα.

Τη 12^η Φεβρουαρίου **1975**, η Εφορεία αποφάσισε παμψηφεί όπως το Νυκτερινό Γυμνάσιο του Παρνασσού προβεί στην υιοθέτηση προσφυγοπαίδων του Γυμνασίου Σολέας Α΄ και Β΄ της Κύπρου, και να διατεθεί το ποσό των 50.000 δρχ. για τους 500 προσφυγόπαιδες της Κύπρου στις Νυκτερινές Σχολές για ένδυση και υπόδηση.

Το αρχαιολογικό και φιλολογικό τμήμα του Συλλόγου έκανε πλούσιο αφιέρωμα στην Κυπριακή φιλολογία με ομιλητές τους **Ν.Γ. Πολίτη, τον Κύπριο Σίμο Μενάρδο και τον Σπυρίδωνα Λάμπρο**. Ο τελευταίος μίλησε για Κυπριακά χειρόγραφα που

σώζονται στο Άγιο Όρος, που αποτελούν σπουδαία πηγή για την ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου.

Με την ευκαιρία των εγκαινίων Κυπριακής εκθέσεως, με τους ανταλλαγέντες πατριωτικούς λόγους των Σπ. Λάμπρου, Κωστή Παλαμά και του Κύπριου Ν. Κλ. Λανίτη, συνταύτισαν κοινούς πόθους και κοινά αισθήματα για το υπόδουλο ελληνικό νησί.

Ο νυν Πρόεδρος του Φ.Σ.Παρνασσός κ. Βασίλειος Κωνσταντινόπουλος πέρα από τις πυκνές αναφορές του στις επετειακές εκδηλώσεις για το εθνικό θέμα της Κύπρου, κάνει πλήρη και εμπεριστατωμένη ανάλυση στο βιβλίο του "Δοκίμια αγωνίας και εθνικού προβληματισμού" για την Κύπρο. Και άλλοι ομιλητές πρόβαλαν σε επετείους τις αρχαίες πόλεις της Κύπρου και τη συμμετοχή της στο 1821 και το 1940.

Η μικρή αυτή αναφορά αποδεικνύει την εγγενή και αδιάλειπτη μέριμνα και προσπάθεια των Ελλήνων για τη διαφύλαξη της εθνικής τους ακεραιότητας. Να ευχηθούμε όπως, οι αγώνες και οι θυσίες των Ελληνοκυπρίων κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-59, δικαιωθούν σύντομα.